

EPILEPSIA - ZRÁDNIK

Úvod

Bezvedomie vyvolané záchvatom epilepsie (tzv. grand mal - veľký záchvat) je najčastejšou príčinou bezvedomia hneď po alkoholickom opojení, od ktorého sa výrazne odlišuje. Je ešte niekoľko druhov epilepsie s rôznymi prejavmi, ktoré však nie sú tak nápadné, nevyžadujú prvú pomoc a nedochádza pri nich k poraneniu. Približne každý desiaty pacient Rýchlej zdravotníckej a lekárskej pomoci vo veľkých mestách je ošetrovaný po epileptickom záchvate.

Epilepsia je nepravidelná a abnormálna elektrická aktivita v mozgu spojená s kŕčami a bezvedomím. Vzniká po niektorých úrazoch hlavy, môže sprevádzať ochorenia ako napr. cukrovka, choroby pečene a obličiek, alkoholizmus a iné liekové a drogové návyky. Často sa však ani podrobným vyšetrením nezistí príčina tejto choroby, o ktorej je z histórie známe, že sa vyskytovala v kráľovských rodoch, u šamanov, čarodějníkov a u ľudí s mimoriadnymi vlohami a nadaním (Aristoteles, Socrates, Poe, Swift, Moliere, Carroll, Dickens, Dostojevskij, Napoleon, van Gogh, Händel, Beethoven, Čajkovskij, A. Christie a iní).

Príznaky

Sú dramatické, nápadné, alarmujúce a na ľudí, ktorí záchvat epilepsie - padúcnice nikdy nevideli, pôsobia priam hrôzostrašne. U rôznych ľudí sú drobné odlišnosti, ale u toho istého človeka prebieha záchvat vždy takmer uniformne.

Vždy a u každého je veľký záchvat zložený z niekoľkých fáz:

1. aura (predzvesť) – zvukový, čuchový, chuťový alebo iný pocit, ktorý je zvyčajne objaví niekoľko sekúnd až minút pred záchvatom, väčšinou si ho pacient nepamätá pre spätnú stratu pamäti,
2. náhly vznik hlbokého bezvedomia s pádom na zem,
3. tonicko-klonické kŕče svalstva - krátke napnutie všetkých svalov na trupe a oboch horných a dolných končatinách spojené s ich vystretím vystriedajú zášklby a mykanie všetkých končatín. Kŕče väčšinou netrvajú dlhšie než 3 minúty.
4. zrýchlené, úsilné a chrčivé dýchanie s modravým sfarbením koncových častí tela, s tvorbou peny (zo slín) na ústach,
5. po skončení kŕčov sa postihnutý pomaly preberá z bezvedomia do stavu zmätenosti. Úplné zotavenie nastáva do 30 - 60 minút od začiatku záchvatu.
6. záchvat môže byť spojený s mimovoľným odchodom moču, niekedy aj stolice,
7. následkom pádu býva rana na hlave, odrenina tváre, niekedy sa postihnutý pohryzie do jazyka.

Postup prvej pomoci

Okrem asociálnych jedincov je každý postihnutý už po prvom záchvate v živote podrobne vyšetrený a sledovaný v neurologickej ambulancii. Epilepsia nie je považovaná za chorobu o ktorej sa bežne hovorí v spoločnosti a preto skoro každý postihnutý sa tvári, že nevie čo sa stalo a nič podobné nikdy nemal. Príčinou býva jednak snaha o utajenie pred spolupracovníkmi a rodinou, alebo strata pamäti na predchádzajúce udalosti a zmätenosť po záchvate.

Cieľom prvej pomoci je preto len zabrániť poraneniu pri kŕčoch (pád býva nečakaný a málokedy sa dá zabrániť poraneniu pri páde na zem).

- a) pokúsiť sa zabrániť nekontrolovanému pádu na zem,
- b) chrániť postihnutého aby si počas kŕčov neudrel niektorú časť tela o tvrdé a ostré predmety (**nebrániť kŕčom, ktoré sú mimoriadne silné**)
- c) **nestrkať nič do úst po vzniku bezvedomia, páde na zem alebo po začatí kŕčov !**,
- d) sledovať trvanie kŕčov a postupné preberanie sa z bezvedomia.
- e) rozhodnúť o privolaní pomoci (pozri nižšie).

Poznámka:

- kŕčový stav pri epilepsii je jediné bezvedomie so zvýšeným napätím svalstva, takže sa pri epileptickom záchvate typu grand mal (veľký záchvat) netreba báť "zapadania jazyka", ani

upchatia dýchacích ciest. Pri všetkých ostatných druhoch bezvedomia okrem epilepsie treba kontrolovať dýchacie cesty a dať hlavu do záklonu.

- Ranky na jazyku a perách netreba ošetrovať, zahoja sa veľmi rýchle. Sliny pomáhajú pri hojení, pretože majú dezinfekčný účinok.
- nie každé náhle bezvedomie s kŕčami svalstva znamená epilepsiu. Každý by mal absolvovať neurologické a interné vyšetrenie, ktoré môže potvrdiť, alebo vyvrátiť podozrenie na epilepsiu.

Privolať špecializovanú zdravotnícku pomoc treba len v presne určených prípadoch:

1. kŕče trvajúce dlhšie ako 5 minút,
2. druhý záchvat kŕčov a bezvedomia v priebehu 30 minút po prvom,
3. bezvedomie po záchvate kŕčov trvajúce viac ako 1 hodinu.
4. pacient na ulici bez doprovodu príbuzných
5. krvavé poranenie (rana - potrebné chirurgické ošetrenie)

V ostatných prípadoch je privolanie záchranného systému zbytočné. Do príchodu záchranej služby záchvat pominie a liečba spočíva len v podaní lieku, ktorý postihnutý aj tak užíva a slúži len na oddialenie nasledujúceho záchvatu. S prekonaným záchvatom sa už vôbec nič nedá robiť.

Pri pochybnostiach

So záchvatom epilepsie si môžeme pomýliť niektoré stavy, ktoré sa väčšinou dajú odlíšiť, ale len kŕče z teploty u detí, mozgová a srdcová porážka si vyžadujú privolanie záchranej služby (Rýchlej zdravotníckej pomoci). Pri ostatných stavoch stačí laický dohľad.

Opilosť - pád na zem a bezvedomie sú predchádzané potácaním, dýchanie nie je zrýchlené ani úsilné.

Mdloba - typická je výrazná bledosť a prostredie (dlhé státie, teplo a vydýchaný vzduch a pod.)

Kŕče z teploty - u detí do 5 rokov pri náhlom vzostupe teploty pri infekčných ochoreniach. Podobajú sa epileptickému záchvatu, ale ten je u malých detí mimoriadne zriedkavý. Prvá pomoc je rovnaká, naviac dieťa intenzívne chladíme zábalmi.

Mozgová porážka - bezvedomie nebýva vždy, ak sú kŕče, tak väčšinou len na jednej strane tela.

Srdcová porážka - ak je spojená s bezvedomím, tak nie je hmatný pulz na krčnej tepne a postihnutý nedýcha.

Prevencia

Podporujúce faktory vzniku záchvatu: alkohol (nadmerné pitie, ale aj vynechanie alkoholu po predchádzajúcom záťahu), vynechanie liekov, nadmerná telesná a duševná únava, dlhé sledovanie televízora a práca pri blikajúcej obrazovke starého typu počítača, staré typy neónových žiaroviek.

Ľudia s epilepsiou by nemali pracovať vo výškach, v povolaniach vyžadujúcich nepravidelný rozvrh pracovného času a ako vodiči z povolania.

Potešenie na záver

Zabrániť všetkým záchvatom sa asi nedá, ale pri dodržiavaní správnej životosprávy a odstránení podporujúcich faktorov sú ľudia s epilepsiou bez záchvatu aj desaťročia. Po pravde - na Slovensku vznikne drvivá väčšina záchvatov po porušení životosprávy, čím sa eufemisticky nazýva vypitie takého množstva alkoholu, ktoré privedie k potácaniu a bľabotaniu. Na druhom mieste príčin býva vynechanie liekov a až potom všetky ostatné príčiny.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.